

Svensk författningssamling

Lag om polisiära befogenheter i gränsnära områden

SFS 2023:474

Publicerad
den 28 juni 2023

Utfärdad den 22 juni 2023

Enligt riksdagens beslut¹ föreskrivs följande.

Lagens innehåll

1 § Denna lag innehåller särskilda bestämmelser om inre utlänningskontroll och brottsbekämpning i gränsnära områden.

Vad som avses med gränsnära områden

2 § Med gränsnära områden avses i denna lag följande platser och områden i närheten av dem:

1. flygplatser och hamnar som har direktförbindelse med utlandet för kommersiell gods- eller passagerartrafik,
2. järnvägsstationer som har direkt förbindelse med utlandet för kommersiell passagerartrafik,
3. broar för vägtrafik till eller från utlandet, och
4. gränsövergångsställen på allmänna vägar.

Ingripanden i gränsnära områden

Inre utlänningskontroll

3 § I ett gränsnära område får en polisman eller en kustbevakningstjänsteman vidta kontroll enligt 9 kap. 9 § första och andra styckena utlänningslagen (2005:716) trots att förutsättningarna enligt den paragrafens tredje stycke inte är uppfyllda. Kontrollerna ska vara selektiva och får inte utformas eller utföras på ett sådant sätt att de innebär en systematisk kontroll av personer.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om begränsningar av rätten att vidta kontroll.

4 § Vid en kontroll enligt 9 kap. 9 § första och andra styckena utlänningslagen (2005:716) i ett gränsnära område får befogenheterna i 5–7 §§ användas i området.

5 § Om en utlänning vid en kontroll inte på begäran överlämnar pass eller andra handlingar som visar att han eller hon har rätt att uppehålla sig i Sverige, får en polisman eller en kustbevakningstjänsteman, i den utsträckning det behövs för att söka efter sådana handlingar

¹ Prop. 2022/23:109, bet. 2022/23:JuU26, rskr. 2022/23:248.

1. kroppsvisitera utlänningen, om det kan antas att han eller hon bär handlingarna på sig, eller

2. genomsöka ett transportmedel, om det kan antas att handlingarna förvaras där.

6 § Om det vid en kontroll inte kan klarläggas att en utlänning har rätt att uppehålla sig i Sverige, får Polismyndigheten eller Kustbevakningen ta hand om utlänningens pass eller andra identitetshandlingar som har påträffats vid kontrollen.

Beslutet får inte överklagas.

Handlingarna ska återlämnas om

1. det framkommer att utlänningen har rätt att uppehålla sig i Sverige,
2. utlänningen får rätt att uppehålla sig i Sverige, eller
3. utlänningen lämnar Sverige.

7 § Om det behövs för att genomföra en kontroll, får en polisman eller en kustbevakningstjänsteman stoppa ett transportmedel.

Kroppsvisitation och husrannsakan för att förebygga eller upptäcka brottslig verksamhet

8 § I ett gränsnära område får en polisman

1. kroppsvisitera en person i direkt samband med att han eller hon reser in till eller ut från landet, eller

2. genomsöka ett transportmedel i direkt samband med att det används vid en inresa till eller utresa från landet.

Åtgärderna får vidtas endast i den utsträckning det behövs för att förebygga eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar brott för vilket är föreskrivet fängelse i mer än ett år.

Utsträckt tillämpning i vissa fall

9 § Om en person lämnar ett gränsnära område innan ett ingripande mot honom eller henne har slutförts, får 3–8 §§ tillämpas även utanför området om en polisman eller en kustbevakningstjänsteman följer efter personen i omedelbart samband med att personen lämnar området.

Verkställighet av kroppsvisitation

10 § Kroppsvisitation enligt denna lag får inte göras mer ingående än vad som krävs med hänsyn till ändamålet med åtgärden. All den hänsyn som omständigheterna medger ska iakttas. Om möjligt ska ett vittne närvara.

Kroppsvisitation får inte genomföras eller bevitnas av andra än personer av samma kön som den som ska visiteras eller av läkare eller legitimerade sjuksköterskor. Detta gäller dock inte om det finns synnerliga skäl eller om visitationen enbart innebär att ett föremål som den enskilde har med sig undersöks.

Den som ska kroppsvisiteras får hållas kvar för ändamålet upp till tre timmar eller, om det finns synnerliga skäl, ytterligare tre timmar. En polisman eller en kustbevakningstjänsteman får ta med den som ska visiteras till den plats där åtgärden ska genomföras.

Dokumentation

11 § Protokoll ska föras över en kontroll som avses i 3 § och över kroppsvisitation och husrannsakan enligt denna lag.

Av protokollet ska det framgå

1. vem som har fattat beslutet om ingripandet,
2. grunden för beslutet och tidpunkten när det har fattats,
3. vem eller vilka som har deltagit i ingripandet,
4. vem eller vilka som ingripandet har riktat sig mot,
5. tiden för ingripandet, och
6. vad som i övrigt har förekommit vid ingripandet.

Ansvarig för att protokollet upprättas är, i fråga om uppgifter som avses i andra stycket 1 och 2, den som har fattat beslutet och i övrigt den som varit förman vid ingripandet.

I rättegångsbalken finns bestämmelser om protokoll över förvar, beslag, husrannsakan, genomsökning på distans samt kroppsvisitation och kroppsbesiktning.

Kamerabevakning i gränsnära områden

12 § Bestämmelser om kamerabevakning i gränsnära områden finns i 14 c § kamerabevakningslagen (2018:1200).

13 § Personuppgifter som rör fordon och som har samlats in genom kamerabevakning i ett gränsnära område får alltid behandlas av Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller Tullverket i sex månader efter det att uppgifterna samlades in, om syftet med behandlingen är att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra brott. Detta gäller dock inte för personuppgifter i form av bilder av enskilda.

Första stycket gäller också för personuppgifter som rör fordon och som har samlats in genom kamerabevakning av tillfartsvägar till ett sådant gränsnära område som avses i 2 § 3 eller 4, om bevakningen bedrivits inom 20 kilometer från området.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2023.

På regeringens vägnar

ULF KRISTERSSON

GUNNAR STRÖMMER
(Justitiedepartementet)